

MEMORANDUM

Afspraken verdeling financiering bodemtaken 2024 en 2025

DATUM	19 – juni 2024
VAN	Stuurgroep Financiën Bodemtaken Omgevingswet
AAN	AB RUD en ODRU (via RVO's RUD en ODRU)
STATUS	Definitief

Voorstel:

In te stemmen met de afspraken hoe we in 2024 en 2025 omgaan met de rijksbijdragen die de omgevingsdiensten RUD en ODRU, ontvangen voor het uitvoeren van de VTH-bodemtaken.

Inleiding

In de regio Utrecht is in 2022 een voorstel geschreven om het budget dat de Provincie Utrecht ontvangt voor de apparaatskosten van de VTH-basistaken op bodemgebied door te zetten naar de omgevingsdiensten. Dit voorstel is ter informatie doorgestuurd naar het AB RUD Utrecht van 15 september 2022 en het AB ODRU van 29 september 2022 en besproken in beide regievoerdersoverleggen (ofwel RVO's).

Op 4 oktober 2022 is de Stuurgroep Financiering Bodemtaken Omgevingswet (ook: de Stuurgroep) bij elkaar gekomen. Zij heeft de reacties vanuit deze overleggen besproken. Belangrijke opmerkingen uit de RVO's waren:

- Meer duidelijkheid over de randvoorwaarden voor de voorgestelde jaarlijkse verrekening;
- Waarom vindt jaarlijkse verrekening plaats, want dit is lastig en complex te organiseren;
- Verdeelsleutel wel of niet afronden;
- De Omgevingsdiensten zijn niet verantwoordelijk voor de verdeling en eventuele verrekening.

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op basis van de Bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond 2023 t/m 2030 en de besluitvorming bij de provincie Utrecht over de verdeling van de apparaatskosten wordt onderstaand een geactualiseerd overzicht gegeven van de afspraken die in de Stuurgroep over de financiering van de gemeentelijke bodemtaken zijn gemaakt.

Landelijke afspraken

De landelijke afspraken tussen IenW, VNG, IPO en UvW op het terrein van bodem en ondergrond zijn eind 2022 vastgelegd in de Bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond 2023 t/m 2030. Hierin is t.a.v. de financiering van de bodemtaken die per 1 januari 2024 door gemeenten moeten worden uitgevoerd het volgende opgenomen:

- We hebben de intentie dat de huidige Rijksbijdragen in de huidige omvang t/m 2030 kunnen worden gecontinueerd;
- 323 gemeenten worden bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet bevoegd gezag voor een deel van de bodemtaken die nu nog bij de provincies liggen. Dit zijn grotendeels taken op het gebied van VTH die verplicht worden uitgevoerd door Omgevingsdiensten. We hebben afgesproken dat de provincies en de 29 gemeenten die al bevoegd gezag Wbb zijn hun financiële bijdragen in 2024 continueren aan de Omgevingsdiensten, zoals zij die ontvangen uit de hier bovenbedoelde Rijksbijdragen;
- Daarnaast wordt met monitoring gestart om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke inzet, opdracht en uitgaven voor de VTH-bodemtaken.

Voor de jaren ná 2025 zijn nog geen landelijke afspraken gemaakt over de verdeling van de Rijksbijdragen. De monitoring moet hierin meer duidelijkheid brengen. De Stuurgroep volgt de ontwikkelingen op landelijk niveau.

Advies Stuurgroep

De Stuurgroep verzoekt beide DB's om onderstaande afspraken ter besluitvorming te agenderen in AB RUD en AB ODRU. Eerder zijn deze afspraken al wel ter informatie naar de AB RUD en AB ODRU gestuurd.

Uitgangspunten afspraken

- De eerder voorgestelde afspraken om het budget dat de provincie van het Rijk ontvangt voor de uitvoering van de VTH-bodemtaken door te zetten naar de Omgevingsdiensten blijven gehandhaafd;
- Jaarlijks vindt monitoring en evaluatie plaats van de gehanteerde verdeelsleutel;
- We willen de administratieve lasten zo laag mogelijk houden.

Doel afspraken

We maken afspraken over de wijze van financieren en monitoring in relatie tot de hoogte van de financiële middelen voor de uitvoering van de VTH-bodemtaken voor 2024 en 2025. In de provinciebrede Samenwerkingsovereenkomst Omgevingswet, definitieve versie, is t.a.v. de financiering van de bodemtaken de volgende afspraak opgenomen:

- *Voor de haalbaarheid van alle afspraken met betrekking tot het onderwerp bodem geldt, dat deze afhankelijk zijn van een overeenstemming over de financiering van de bodemtaken tussen de betrokken bevoegd gezagen. De financiële afspraken tussen de bevoegde gezagen kunnen pas worden gemaakt, wanneer er vanuit het Rijk duidelijkheid is over de financiering van bodemtaken onder de Omgevingswet.*

De afspraken in dit memo zijn bedoeld als uitwerking van deze afspraak in de samenwerkingsovereenkomst.

Let op: de Stuurgroep geeft een advies op basis van de huidige situatie. Als men op landelijk niveau besluit de financiering anders in te richten, dan komt de Stuurgroep met een nieuw voorstel.

Afbakening

De afspraken richten zich op de basistaken¹ bodem die overgaan van provincie naar de gemeenten. De zogenoemde plustaken worden bij voorkeur wel meegenomen in de monitoring, maar de financiering van deze plustaken wordt niet meegenomen in de afspraken. De bodemtaken van de Wbb-gemeenten Utrecht en Amersfoort en de provincie Utrecht worden alleen meegenomen in de monitoring. In de voorgestelde financiële afspraken spelen zij geen rol.

De afspraken gelden alleen voor 2024 en 2025. De provincie wil zich inzetten om de overgang van de provinciale bodemtaken naar de gemeentelijke bodemtaken zo soepel mogelijk te laten verlopen. Zoals bovenstaand is aangegeven wordt er op landelijk niveau een monitoring opgestart van de gemeentelijke bodemtaken. Mogelijk worden op basis van de resultaten van de monitoring op landelijk niveau aanvullende afspraken over de financiering van de gemeentelijke bodemtaken gemaakt. Pas wanneer deze aanvullende afspraken duidelijk zijn, kunnen na 2025 afspraken over de financiering van de bodemtaken worden gemaakt. Tot slot noodzaakt een periode van 2 jaar ons om alert te blijven de gemeentelijke taken zo efficiënt mogelijk te organiseren en kritisch te blijven op de verdeling van de middelen.

---

¹ De basistaken zijn de VTH-taken bodem uit de Wbb, waarvoor onder de Omgevingswet de bevoegdheid over gaat van de provincie naar de gemeente. Deze basistaken worden verplicht uitgevoerd door de Omgevingsdiensten.

Analyse

Basistaken

Er is een analyse door een projectgroep² gemaakt om te komen tot een voorstel voor de verdeling van de omvang van de werkzaamheden (uren) op basis van de informatie die beschikbaar is bij de RUD.

In onderstaande tabel staat het resultaat van deze verdeling van uren op hoofdlijnen. Zie tabel in bijlage 1 voor de nu voor 2024 voorgestelde verdeling per gemeente. In deze bijlage staan ook de uitgangspunten die voor deze verdeling gehanteerd zijn.

Basistaken (2024)	Vergunningverlening (uren)	Toezicht en handhaving (uren)	Totaal (uren)	Verdeling
RUD	971	1214	2186	26%
ODRU	2725	3411	6136	74%
Totaal			8322	

Let op:

- de gemeenten Utrecht en Amersfoort zijn niet meegenomen in dit overzicht omdat die als Wbb-gemeenten de komende jaren direct financiering vanuit het Rijk zullen ontvangen;
- In eerste instantie vallen veel locaties nog onder het overgangsrecht. Die locaties vallen onder verantwoordelijkheid van de provincie en de taken daarvoor worden door de provincie uitgevoerd en gefinancierd. Naar verwachting zal er pas na een paar jaar een goed beeld zijn hoeveel uur de gemeenten nodig hebben voor het uitvoeren van deze taken op bodemgebied.

De gemeenten kunnen bij grote projecten SPUK-gelden aanvragen. Deze SPUK-gelden zijn inclusief apparaatskosten. Gemeenten worden verzocht om hier gebruik van te maken. De middelen voor VTH-bodemtaken zijn niet toereikend voor grote projecten en zijn er niet voor bestemd.

Op basis van deze verdeling is een berekening te maken wat het benodigd budget is, zie onderstaande tabel. De landelijke bijdrage aan de provincie Utrecht voor de VTH-bodemtaken in 2024 is € 770.632,-. Het tekort op het totaal komt op ca. € 164.251,-. Let op: dit is gebaseerd op een uurtarief dat voor 2024 mogelijk niet actueel is.

	Beschikbaar budget	Uren	Uurtarief 2023	Benodigd budget	Verschil
RUD	€ 200.364	2186	€ 117,50	€ 256.855	€ 56.491
ODRU	€ 570.268	6136	€ 110,50	€ 678.028	€ 107.760
Totaal	€ 770.632	8322		€ 934.883	€ 164.251

Plustaken

Met de overdracht van provincie naar gemeenten verschuift ook een aantal niet basistaken naar de gemeenten. Voor deze taken komt er geen extra financiering. Het zijn deels taken die de gemeenten al doen, maar waarvan de omvang van de taken toeneemt, zoals advisering bij bouwaanvragen, bodemloket gemeente. Dit betreft voornamelijk vraag gestuurde werkzaamheden die de gemeente moet uitvoeren. Deels komen er nieuwe taken bij zoals bijvoorbeeld bodembeleid. Het is onduidelijk of er nog landelijke afspraken komen over de kosten voor beleid en kennisdeling.

Te maken afspraken

De volgende afspraken worden voorgesteld over de verdeling van de financiën voor de uitvoering van de basistaken bodem:

1. Gedeputeerde Staten van Utrecht hebben op 24 oktober 2023 besloten om de apparaatskostenvergoeding van het Rijk van maximaal € 770.632,- per jaar voor 2024 en 2025 door

² Projectgroep bestond uit vertegenwoordigers provincie, RUD, ODRU en gemeenten.

- te zetten naar de omgevingsdiensten (RUD en ODRU) voor financiering van de uitvoering van de gemeentelijke bodemtaken;
2. Een eventueel niet besteed deel van het budget voor de gemeentelijke bodemtaken wordt ingezet voor de financiering van de bodemtaken die de provincie uitvoert onder het overgangsrecht;
  3. Een eventuele overschrijding van het budget komt voor rekening van de gemeenten volgens de verdeelsleutel zoals opgenomen in bijlage 1;
  4. De verdeling zoals opgenomen in bijlage 1 is het uitgangspunt voor de verdeling van de gelden voor 2024;
  5. De RUD en ODRU maken met hun gemeenten afspraken in het uitvoeringsprogramma over uitvoering van deze basistaken bodem op grond van de verdeelsleutel opgenomen in bijlage 1. De uitvoering van deze taken worden op uniforme wijze gemonitord door de RUD en de ODRU. Tevens vindt monitoring van de plustaken plaats door de RUD en de ODRU;
  6. Jaarlijks vindt evaluatie op basis van de monitoring plaats door de Stuurgroep om te zien of de verdeling nog overeenkomstig het vastgestelde is. De gemeenten Utrecht en Amersfoort worden verzocht dezelfde monitoringsgegevens aan te leveren ten behoeve van de evaluatie. De Stuurgroep informeert de RVO's en AB's over deze evaluatie;
  7. Als dit noodzakelijk is, komt de Stuurgroep met een voorstel voor een aanpassing van de verdeelsleutel. Dit is bijvoorbeeld het geval als de uren voor basistaken te veel afwijken (> 5%) van het oorspronkelijke voorstel in bijlage 1 aan beiden RVO's en AB's.
  8. Bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen die in aanmerking komen voor SPUK-aanvraag, wordt gemeenten verzocht een SPUK-aanvraag te doen en deze kosten niet ten laste te brengen van het budget voor uitvoering reguliere VTH-taken.

Bijlage 1

RUD	Basistaken oud Wbb (VV)	Basistaken oud Wbb (Toezicht)	Subtotaal	Verdeelsleutel
Gemeente Baarn	97	142	239	3%
Gemeente Bunschoten	59	64	123	2%
Gemeente Eemnes	25	25	50	1%
Gemeente Houten	106	118	224	3%
Gemeente Leusden	152	170	322	4%
Gemeente Lopik	47	72	119	2%
Gemeente Nieuwegein	139	191	330	4%
Gemeente Soest	156	207	363	5%
Gemeente Woudenberg	102	115	217	3%
Totalen	883	1104	1987	
10% op prognose	971	1214	2186	26%

ODRU	Basistaken oud Wbb (VV)	Basistaken oud Wbb (Toezicht)	Subtotaal	Verdeelsleutel
Gemeente Bunnik	70	71	141	2%
Gemeente De Bilt	192	227	419	6%
Gemeente De Ronde Venen	397	466	863	11%
Gemeente IJsselstein	100	99	199	3%
Gemeente Montfoort	60	60	120	2%
Gemeente Oudewater	58	51	109	1%
Gemeente Renswoude	43	47	90	1%
Gemeente Rhenen	64	69	133	2%
Gemeente Stichtse Vecht	307	375	682	9%
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	158	184	342	5%
Gemeente Veenendaal	99	126	225	3%
Gemeente Vierhorstlanden	327	586	913	12%
Gemeente Wijk bij Duurstede	70	117	187	2%
Gemeente Woerden	186	228	414	5%
Gemeente Zeist	346	395	741	10%
Totalen	2477	3101	5578	
10% op prognose	2725	3411	6136	74%

Uitgangspunten:

- Betreft ramingen gebaseerd op 2018 en 2019. Percentage van 10% t.o.v. prognose. Is indicatief gezien de toenemend aantal meldingen en als gevolg daarvan toezicht hierop.
- Let op (!): dit betreft de financiering van de oude Wbb taken PU, die straks naar de gemeenten verschuiven als basistaken meldingen en toezicht onder de Ow.
- De basistaken die het hier betreft zijn onder de Ow benoemd als meldingen graven/saneren (VV) en als toezicht/controle op meldingen graven/saneren.
- De taken die verschuiven van de PU naar de gemeenten, niet zijnde basistaken, zijn hierin niet meegenomen (denk hierbij aan bodemloket, beheer bodeminformatie).
- Overige plustaken die al eerder bij de OD's zijn belegd (advisering bij bouwaanvragen, bodemloket gemeente, etc) zijn hierin niet meegenomen.
- De Bbk taken zijn hierin niet meegenomen, deze hebben een andere wijze van financiering.
- De financieringsstroom vanuit gemeente Amersfoort, gemeente Utrecht en de PU zijn hierin niet meegenomen. Deze worden rechtstreeks ingebracht in de RUD.
- Nieuwe taken: toevalsvondst/afstemmen tussen PU/waterschappen zijn niet meegenomen (zijn geen basistaken).
-
- Nieuwe activiteiten onder bodem (BAL): Melding op of in de bodem brengen van meststoffen en vernietigen zode van gras op weidegronden (BAL) meststoffen , Melding opslaan zeven, mechanisch ontwateren, samenvoegen zonder bewerking herbruikbare grond of baggerspecie (BAL), zijn niet